

KPS Blog oktober 2021:

Wat wil de ondernemer zélf? Wordt hij enthousiast van het pensioenexperiment?

Het Pensioenakkoord schrijft voor dat ondernemers moeten kunnen meedoen aan collectieve pensioenregelingen zoals die gelden voor werknemers. De overheid wil daartoe als 'experiment' de pensioenwetgeving aanpassen zodat pensioenuitvoerders ondernemers kunnen toelaten tot de pensioenregelingen. Dat is goed bedacht. Maar willen ondernemers wel meedoen aan dit pensioenexperiment?

In Nederland kennen we zogeheten 'witte vlekken' wat betreft (gemis aan) pensioenopbouw. Deze witte vlekken komen voor bij kleinere ondernemingen en voor het grootste deel bij de groep zelfstandigen. De laatsten zijn met name zelfstandigen die voor de inkomstenbelasting (IB) als ondernemers kwalificeren. Voor het gemak noemen wij deze zelfstandigen hierna 'ondernemers'. Deze groep is nu vooral aangewezen op pensioensparen via de oudedagsreserve. Dit is een fiscale IB-balansreservering die meestal niet extern is afgedekt door een verzekerde individuele lijfrentebelegging. Verder geldt dat ondernemers nu zeer beperkt kunnen meedoen in pensioenregelingen ondergebracht bij een BPF of beroepspensioenfonds. Daarnaast zijn er nog de DGA's die verschillende fiscale posities kunnen aannemen. DGA's zijn al eerder uitgesloten van deelname aan pensioenregelingen, ook in eigen beheer. Ook nu vermelden de MvT en het wetsvoorstel niets over pensioenexperimenten voor de DGA. Voor deze groep rest enkel de opties van lijfrente en vermogensparen.

Veel ondernemers zitten om diverse redenen niet echt te wachten op een 'onzeker en tijdelijk' pensioenexperiment. Ondernemers willen zich niet graag in een keurslijf laten dwingen van logge pensioeninstellingen die niet meebewegen met hun inkomenssituatie nu en later. Wat kan de ondernemers dan toch overhalen om aan het pensioenexperiment mee te doen?

Een pensioenregeling moet een ondernemer zo goed mogelijk passen. Het voldoen aan de wensen van een ondernemer voor inkomen voor later leidt tot een ander pensioenproduct dan het werknemerspensioen. De ondernemer denkt eerst aan het voortbestaan van zijn onderneming en daarna pas aan zijn inkomen voor later. Een ondernemer maakt dus andere financiële afwegingen dan een werknemer bij het sparen voor inkomen voor later.

Flexibel pensioensparen lijkt een 'must' voor een ondernemer wil hij/zij daarvoor geld opzij leggen. Het begint dus bij een flexibele premie inleg. Als het goed gaat kan een ondernemer meer betalen dan wanneer het slecht gaat. Een 'vastklik' premie voor een bepaalde periode, ongeacht de stijging of daling van het inkomen, zou ook een flexibele vorm van premie inleg kunnen zijn. Dit geeft ook enige zekerheid aan de pensioenuitvoerder én de ondernemer, voor de uitvoeringskosten en pensioenbeleggingen. Daarnaast zou een vorm van investering in eigen onderneming mogelijk moeten zijn. Daardoor kan pensioensparen direct lonen voor de ondernemer. Indien de pensioenuitvoerder onder voorwaarden mag beleggen in de ondernemingen van haar deelnemers, zou dat ondernemers kunnen overhalen om mee te doen aan het pensioenexperiment.

Wij zijn van mening dat een 'experimenteel pensioenfonds' speciaal voor ondernemers flexibel pensioenmaatwerk tegen een aanvaardbare kostprijs zou moeten leveren. Daarvoor is wel nodig dat de overheid het wettelijk kader aanpast om flexibele pensioenproducten voor ondernemers mogelijk te maken. Hierdoor ontstaat vertrouwen bij alle partijen voor een pensioenmarkt voor ondernemers.

De huidige voorgestelde aanpak van het pensioenexperiment houdt naar onze mening geen rekening met de specifieke wensen en voorwaarden voor pensioensparen voor de ondernemers. Het pensioenexperiment is daarom bij voorbaat al gedoemd te mislukken. Om het tij nog te keren, pleiten wij ervoor eerst een inventarisatieonderzoek te houden onder ondernemers over hoe een pensioenregeling er voor hen uit zou moeten zien. De uitkomst zal dan bepalend moeten zijn voor de opzet en inrichting van pensioenexperimenten voor ondernemers.

Astrid Binnekamp,
actuaris

Mariëtte Vis,
zelfstandig (pensioen)advocaat

(beiden lid KPS werkgroep Ondernemer & pensioen)